

Ба 49745

МІХАСЬ ЛЫНЬКОЎ

БІБЛІАГРАФІЧНАЯ ПАМ'ЯТКА

Склала Н. Б. ВАТАЦЫ

*Рэдактар—
доктар філалагічных навук
В. В. БАРЫСЕНКА*

Ба 49745

ДЭЛГТАЛНАЯ БІБЛІЯТЭКА БССР
імя В. І. ЛЕНІНА

Серыя—пісьменнікі БССР

МІХАСЬ ЛЫНЬКОЎ

*Бібліяграфічная
памятка
чытача*

Б 49 745

Бел. адзел
1994 г.

Дзяржаўнае выдавецтва БССР
МІНСК 1957

МІХАСЬ ЛЫНЬКОЎ

(Біяграфічная і бібліяграфічная даведка)

Міхась Лынькоў — адзін з старэйшых беларускіх празаікаў. Творчасць яго цесна звязана з развіццём беларускай савецкай літаратуры. Выступіўшы ў літаратуры ў 1926 г., ён неўзабаве заваяваў увагу і любоў чытачоў. Чытачы горача палюбілі яго навелы, апавяданні, аповесці і раманы, прасякнутыя высокім савецкім гуманізмам.

Разам з іншымі вядомымі беларускімі пісьменнікамі Міхась Лынькоў прадаўжае ў беларускай літаратуры лепшыя традыцыі рускай і беларускай класічнай і савецкай літаратуры. Аб сваёй творчай вучобе ён падрабязна расказвае ў сваёй аўтабіяграфіі. «Такім настаўнікам, — піша Лынькоў, — была вялікая руская літаратура. Я вучыўся ў Гоголя, у Тургенева, у Льва Талстога, у Алексея Максімавіча Горкага. Некалькі непасрэдных сустрэч з Алексеем Максімавічам Горкім аказалі на мяне, як і на многіх другіх беларускіх пісьменнікаў, агромны ўплыў і ў сэнсе ідэйнай накіраванасці

нашай творчасці і ў сэнсе звычайнай фармальнай вучобы.

Адным з маіх любімых сучасных рускіх пісьменнікаў лічу Александра Фадзеева.

Я ўжо не кажу аб ідэйным уплыве такіх выдатных прадстаўнікоў рускай рэвалюцыйнай дэмакратыі, як Белінскага, Дабралюбава, Чэрнышэўскага, творчасць і дзейнасць якіх мелі агромную ролю ў фарміраванні беларускай савецкай літаратуры»¹.

Кнігі Міхася Лынькова шырока вядомы. У СССР выдадзена 53 кнігі пісьменніка ў колькасці 512 740 экзэмпляраў, з іх у арыгінале 37 кніг тыражом 346 740 экзэмпляраў і ў перакладах на рускую і іншыя мовы народаў СССР — 16 кніг у колькасці 166 000 экзэмпляраў. Творы Міхася Лынькова выдаваліся і за межамі СССР.

Міхаіл Ціханавіч Лынькоў вядзе таксама навуковую работу ў галіне беларускага літаратуразнаўства, з'яўляецца правадзейным членам Акадэміі навук БССР.

Выдатны пісьменнік-куніст, Міхась Лынькоў з'яўляецца таксама грамадскім дзеячом. Ён дэпутат Вярхоўнага Савета БССР, у складзе ўрадавай дэлегацыі БССР неаднаразова ўдзельнічаў у рабоце Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

* * *

Міхась Лынькоў (Міхаіл Ціханавіч Лынькоў) нарадзіўся 30 лістапада (18 лістапада ст.

¹ Лынькоў М. Аўтабіяграфія (Копія рукапісу захоўваецца ў кабінце беларускай літаратуры і бібліяграфіі Дзяржаўнай бібліятэкі БССР імя В. І. Леніна).

ст.) 1899 г. у вёсцы Зазыбы, Лёзненскага раёна, Віцебскай вобласці, у сям'і рамонтнага рабочага чыгункі.

Вучыўся ў народным вучылішчы, у 1917 г. скончыў Рагачоўскую настаўніцкую семінарыю. З 1917 па 1919 г. настаўнічаў у Ліпініцкай пачатковай школе (зараз Буда-Кашалёўскі р-н).

У 1919 г. Міхась Лынькоў пайшоў у Чырвоную Армію, удзельнічаў у паходзе на Варшаву і ў разгроме банд Булак-Булахавіча.

Пасля дэмабілізацыі, з канца 1922 года працаваў настаўнікам у Свэржынскай сямігодцы, Рагачоўскага раёна. Актыўна ўдзельнічаў у грамадскім жыцці раёна, быў карэспандэнтам акруговай газеты. У 1925 годзе рэдакцыя бабруйскай газеты «Комуніст» запрасіла Міхаіла Ціханавіча да сябе на сталую работу. У 1926 г. М. Лынькоў уступае ў рады Комуністычнай партыі.

У час працы ў рэдакцыі ў 1926 г. надрукаваны першыя апавяданні Лынькова ў рэспубліканскім друку. З гэтага часу Міхась Лынькоў стала працуе ў галіне прозы. Працуючы ў рэдакцыі бабруйскай газеты, прымае самы актыўны ўдзел у стварэнні Бабруйскай філіі літаратурнага аб'яднання «Маладняк». «З 1926 года, — успамінае аўтар, — я пачаў прымаць блізкі ўдзел у літаратурным жыцці рэспублікі, быў членам «Маладняка», заснаваў мастацкую філію ў Бабруйску, наладзіў выпуск літаратурнага альманаха «Уздым» і штомесячнага літаратурнага дадатку да газеты пад назвай «Вясна», Былі ў нас яшчэ невялічкія філіялы ў Рагачове, Слуцку і Клічаве.

З Бабруйскай філіі «Маладняка» выйшлі такія пісьменнікі і паэты, як Хвядос Шынклер, Алесь Жаўрук, Цімох Крысько, Алесь Зарыцкі, якія таксама прайшлі школу селькораўскай і газетнай работы»¹.

У 1930 г. М. Лынькоў пераязджае ў Мінск і да 1932 г. працуе ў Дзяржаўным выдавецтве, а пазней у Акадэміі навук БССР.

У 1939 г. Міхаіл Ціханавіч удзельнічаў у вызваленні Заходняй Беларусі ад белапольскіх акупантаў. У перыяд Вялікай Айчыннай вайны рэдагаваў франтавую газету «За Совецкую Беларусь». Пасля вайны працуе ў Інстытуце літаратуры і мастацтва Акадэміі навук БССР.

Актыўна ўдзельнічаючы ў грамадскім жыцці рэспублікі, Міхась Лынькоў увесь час настойліва і плённа працуе ў галіне мастацкай літаратуры. Аб гэтым сведчыць яго творчая біяграфія.

Многія творы Міхася Лынькова перакладзены на рускую, украінскую, польскую, англійскую і іншыя мовы.

За заслугі ў развіцці савецкай літаратуры Міхаіл Ціханавіч Лынькоў узнагароджаны ордэнамі Леніна, Працоўнага Чырвонага Сцяга і Чырвонай Звязды.

* * *

Міхась Лынькоў пачаў сваю літаратурную дзейнасць з нарысаў і вершаў. У сваёй аўтабіяграфіі ён пісаў: «Гады грамадзянскай вайны далі мне багата назіранняў. Шмат чаго

¹ Лынькоў М. Аўтабіяграфія.

набачыў я за гэты час, шмат перажыў. Да гэтых год адносяцца, па сутнасці, і першыя спробы мае выступіць з мастацкім словам. Іменна, толькі спробы. Яшчэ ў 1919 годзе, будучы ў запасным палку, надрукаваў я свой першы верш. Апублікаван ён быў, здаецца, у смаленскай газеце. Загалоўка не памятаю і зместу. У пачатку 1921 г., калі дывізія стаяла ў раёне Бабруйска, надрукаваў я другі верш у газеце «Комуніст». У той час газета друкавалася на тоўстай абгортачнай паперы, расклеивалася на платах, на сценах дамоў. Недзе на сцяне аднаго з дамоў, на адной з вуліц Бабруйска і прачытаў я гэты другі свой «твор», зместу якога таксама не памятаю. Гэтым сваім літаратурным практыкаваннем я не прыдаваў ніякага сур'ёзнага значэння, тым больш і часу на гэта не хапала, бо заняты я быў рознымі другімі справамі»¹. Але неўзабаве Міхась Лынькоў піша ўжо спелыя мастацкія творы: навелы і лірычныя апавяданні. У 1926—1927 гг. з'яўляюцца ў друку шырока вядомыя чытачу апавяданні «Гой», «Над Бугам», «У мястэчку», «Чыгунныя песні» і інш. Пісьменнік-комуніст, актыўны ўдзельнік культурнага будаўніцтва ў рэспубліцы, Міхась Лынькоў ужо ў першых апавяданнях імкнецца праўдзіва паказаць фарміраванне новых рыс у свядомасці савецкага чалавека. Творы яго гэтага часу прысвечаны падзеям грамадзянскай вайны і аднаўленчага перыяду. Яскрава і пераканаўча паказваў Міхась Лынькоў у сваіх апавяданнях мару простых людзей аб шчасці і

¹ Лынькоў М. Аўтабіяграфія.

здзейсненне гэтай мары пры Совецкай уладзе («Над Бугам», 1926; «Крот», 1927; «Чыгунныя песні», 1927; «Сінія галіфэ», 1933 і інш.).

Вялікае месца ў ранняй творчасці Міхася Лынькова адыгрывае тэма інтэрнацыянальнага выхавання людзей пры соцыялістычным ладзе. У апавяданні «Гой» (1926) Лынькоў апісвае беларускае мястэчка ў перыяд грамадзянскай вайны і выяўляе новыя рысы, якія ўнесла ва ўзаемаадносіны людзей Кастрычніцкая рэвалюцыя. Нялёгка жылося працавітаму старому шаўцу-яўрэю Мотэлю, спіна яго згорбілася ад штодзённых клопатаў і бязрадасных думак. Заспакаенне ён бачыць толькі ў рэлігіі. Ён не разумее дачку сваю Рыву, якая прагна дыхае ўсім новым, свежым. Яна любіць чырвонага камандзіра Міхася і верыць у праўду яго справы. Жыццё прымушае, нарэшце, паверыць у гэтую праўду і старога Мотэля.

Шэраг твораў прысвячае Міхась Лынькоў тэме працоўнага гераізму савецкага чалавека («Кларнет», «Андрэй Лятун» і інш.).

З серыі гэтых твораў асабліва вылучаецца апавяданне «Андрэй Лятун» (1928). Аўтар стварыў у ім паэтычны вобраз чыгуначніка, старога машыніста, улюбёнага ў сваю прафесію. Узрост і здароўе не дазваляюць яму ўжо вадзіць пасажырскія цягнікі. Андрэю даводзіцца працаваць на манеўраным паравозе. Але ён прымае самы актыўны ўдзел у жыцці маладых спецыялістаў. Па-маладому гараць вочы старога, калі яму ўдаецца замяніць машыніста на пасажырскім паравозе.

У 1929 г. М. Лынькоў піша аповесць «Апошні зверыядавец» з жыцця рабочых невялічкага

шклянога завода ў глухім кутку Беларусі. Дзея адбываецца ў канцы 20-х гадоў. Аповесць гэтая па сваіх мастацкіх вартасцях ніжэй за другія творы Міхася Лынькова і таму не так папулярна сярод чытачоў, як іншыя яго творы.

У апавяданні «Талісман» (1932) Міхась Лынькоў раскрывае высокія маральныя якасці савецкага чалавека. Аўтар апісвае двух лётчыкаў, савецкага і амерыканскага. Амерыканскаму лётчыку Джо з яго абмежаванымі марамі аб асабістай славе аўтар супроцьстаўляе вернага сына свайго народа, мужанага і знаходлівага Сяргея Мядзведзьку. Усім ходам апавядання аб учынках герояў Лынькоў паказвае маральную і інтэлектуальную перавагу савецкага чалавека над людзьмі буржуазнага грамадства.

Тэму перавыхавання людзей ва ўмовах соцыялістычнага ладу М. Лынькоў працягвае ў апавяданнях «Саўка-агіцірнік» (1932), «Салавей-разбойнік» (1932), «Світка» (1933), «На вялікай хвалі» (1934), «Баян» (1933). Письменнік выразна паказаў у гэтых творах рашаючую ролю соцыялістычнай працы ў справе перавыхавання чалавека.

Побач з творамі аб савецкіх людзях і іх творчым росце Міхась Лынькоў спрабуе ўважліва і скрасіць перад чытачом вобраз старой дарэвалюцыйнай Беларусі. У 1934 г. піша ён кнігу «На чырвоных лядах». У гэтым вялікім пражаным творы Лынькоў паказвае класавыя ўзаемаадносіны паміж рознымі соцыяльнымі групамі і паступовае нарастанне рэвалюцыйнага хвалі ў перыяд першай сусветнай вайны ў глухім беларускім мястэчку.

Яскрава і жыццёва выведзены аўтарам кулак і местачковыя эксплуататары, але значна слабей удаліся яму вобразы прагрэсіўна настроенай моладзі. Слаба паказана нарастанне рэвалюцыйнай барацьбы працоўных напярэдадні 1917 года.

У рамане многа дзеючых асоб, але няма чоткай сюжэтнай лініі, таму чытаецца ён цяжка. Ацэнку рамана «На чырвоных лядах» даў у спецыяльнай рэцэнзіі, апублікаванай у 1934 г.¹, народны паэт Якуб Колас. Разглядаючы раман як буйную з'яву ў літаратурным жыцці рэспублікі, Якуб Колас дае грунтоўны разгляд яго дадатных і адмоўных бакоў.

У 1940 г. Міхась Лынькоў піша серыю апавяданняў («Ядвісін дуб», «Тры золты», «Сустрэчы», «Капля малака», «Тонкая сітуацыя» і інш.) на тэму Заходняй Беларусі, усе яны ўваходзяць у кнігу пісьменніка «Сустрэчы» (1940).

У гэтых апавяданнях аўтар дае малюнак бяспраўнага, паднявольнага жыцця працоўных Заходняй Беларусі, малое класавых ворагаў працоўных і барацьбу народа супроць буржуазна-памешчыцкага ладу. У некаторых з іх дадзены яскравыя вобразы барацьбітоў-рэвалюцыянераў. Асабліва запамінаюцца светлыя вобразы мужных рэвалюцыянераў Крымянца і яго дачкі Гені з аповесці «Сустрэчы» (1940).

У перыяд Вялікай Айчыннай вайны Лынькоў піша апавяданні аб мужнай барацьбе савецкага народа з фашысцкімі захопнікамі. Тво-

¹ Часопіс «Польмя рэвалюцыі» № 5. 1934. стар. 106—119.

ры гэтыя былі пасля аб'яднаны аўтарам у кнігу «Астап» (1944). З вялікай сілай мастацкага абагульнення паказвае ў іх Лынькоў новых савецкіх людзей, выхаваных і загартаваных Комуністычнай партыяй, якія пазналі радасць свабоднага жыцця і творчай працы і гатовы адстойваць гэтае жыццё ад любога замаху ворага. Ні карамі, ні зверствамі не маглі нямецкія фашысты знішчыць у простых савецкіх людзей веру ў перамогу.

Вялікая, свядомая любоў да соцыялістычнай Радзімы кіруе старым паляўнічым Астапам, калі ён ідзе на верную смерць, завёўшы гітлераўцаў у лясную глуш, каб адвесці іх ад месцазнаходжання партызан. Глыбокая вера ў неперажнаснасць савецкага народа гучыць у словах яго, звернутых да здрадніка: «Падохнеш ты сабакам і яны падохнуць, падохнуць, голуб, не дзе дзенуцца... Ты падушыў з імі ўнукаў маіх... дзетак маіх... Але-ж сыны мае б'юць вас, пляменнікі б'юць, народ вас б'е... Душу маю абмануў ты, залез у яе са словам жаласлівым... Ну, ну, ну... не крычы-ы... ты ў мяне... не выслізвайся вужакай... Нікуды не ўцячэш, і яны табе ўжо не дапамогуць... А я-ж не дапушчу цябе да смерці чалавечай...»¹.

Вобразы мужных падпольшчыкаў у захопленым фашыстамі горадзе паўстаюць перад намі ў апавяданні «Салют» (1942).

Аб народных мсціўцах — беларускіх партызаных расказвае Лынькоў у апавяданнях «Пацалунак» (1942), «Насустрач жыццю»

¹ М. Лынькоў. Выбраныя творы. Мінск, ДВБ, 1952, стар. 433.

(1942), «Ірына» (1942), «Вяселле» (1942), «Дзед Аўсей і Палашка» (1943) і інш. Страшныя карціны фашысцкіх зверстваў над мірным насельніцтвам, над безабароннымі жанчынамі і дзецьмі бачым мы ў апавяданнях «Васількі» (1942), «Дзіцячы башмачок» (1942), «Недапетыя песні» (1942). Усе гэтыя апавяданні прасякнуты вялікай любоўю народа да сваёй соцыялістычнай Радзімы і нянавісцю да фашызма.

Над тэмай Вялікай Айчыннай вайны Міхась Лынькоў працуе і ў пасляваенны перыяд. У 1951 г. выдадзена першая кніга рамана-эпапеі «Векапомныя дні». Гэты вялікі эпічны твор Міхася Лынькова прысвечаны гісторыі барацьбы савецкага народа з фашысцкімі захопнікамі. Выкарыстаўшы багаты фактычны матэрыял, аўтар мастацкі аднаўляе гісторыю ўзнікнення партызанскага руху ў Беларусі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны, веліч і арганізаваны характар народнага супраціўлення, стойкасць і мужнасць савецкіх людзей, якія абаранялі сваю справядлівую справу.

Галоўным героем рамана з'яўляецца беларускі народ. Рабочыя, калгаснікі і інтэлігенцыя, старыя і моладзь аб'яднаны адной вялікай справай. Яскрава паказвае ў рамане Лынькоў арганізуючую і накіроўваючую ролю Комуністычнай партыі ва ўсенароднай барацьбе.

Прататыпамі многіх герояў рамана з'яўляюцца сапраўдныя дзеячы партызанскай барацьбы ў Беларусі. Так, прататыпам Канстанціна Багуцкага з'явіўся Канстанцін Заслонаў. У рускім выданні рамана Канстанцін Багуцкі проста названы Канстанцінам Заслонавым, ня-

гледзячы на тое, што мастацкі вобраз, створаны Лыньковым, сваімі біяграфічнымі данымі шмат у чым не супадае з жыццём Канстанціна Заслонава. Прататыпам бацькі Мірона з'явіўся легендарны бацька Мінай (Мінай Філіпавіч Шмыроў) і г. д.

У сучасны момант М. Лынькоў піша другі том рамана.

У 1953 г. у часопісе «Полымя»¹ апублікавана апавяданне «Агні Танган'ікі». Лынькоў апісвае ў ім сучасную барацьбу прыгнечаных народаў за свае правы на самастойнасць. Дзея апавядання адбываецца ў зале пасяджэння Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, дзе сустракаюцца героі апавядання — прадстаўнік невялікага племені Вамеру негр Юмоа Гаерэт, які прывёз у ААН скаргу ад свайго народа на здзекі і прыгнёт англійскіх каланізатараў, і англійскі лорд Слупінг. З пераканаўчай мастацкай сілай паказана вялікая праўда, за якую змагаецца прадстаўнік працоўнага і прыгнечанага негрыцянскага народа. У поўнакроўных вобразах жывых людзей, прадстаўнікоў прыгнечанага народа і імперыялістычных каланізатараў, Міхась Лынькоў яскрава выказаў сваё суровае асуджэнне каланіяльнай сістэмы.

Міхась Лынькоў добра вядомы таксама сваімі задушэўнымі творамі для дзяцей. Вобразы савецкіх дзяцей сустракаем мы ў апавяданнях пісьменніка «Ядвісін дуб» (1939), «Васількі» (1942), «Дзіцячы башмачок» (1942) і інш. Але

¹ Часопіс «Полымя» № 5, 1953, стар. 5—20.

Кнігі М. ЛЫНЬКОВА.

ёсць у яго і творы спецыяльна напісаныя для дзяцей. Гэта апавяданні аб свавольнай чарадзе вясёлых, смелых савецкіх рабят («Янка-парашутыст», 1935), аб савецка-польскай вайне 1920 года і прыгодах медзвездзянці, прыручанага чырвонаармейцамі («Пра смелага

ваяку Мішку і яго слаўных таварышаў», 1935), глыбока патрыятычная аповесць «Міколка-паравоз» (1936) аб барацьбе беларускага народа на франтах грамадзянскай вайны і аб выхаванні пачуцця бязмежнай любові да Совецкай Радзімы ў дзіцяці.

Кнігі Лынькова для дзяцей сагрэты вялікай любоўю да роднай зямлі з яе багатымі дарамі, на якой жывуць цудоўныя людзі — бацькі і сябры рабят.

КНІГІ М. ЛЫНЬКОВА

1. **Апавяданні.** Мінск, Выд. ЦБ «Маладняка», 1927. 128 стар., 1 500 экз., 70 к.

Змест: Чыгунныя песні (эскіз). Крот. Над Бугам. Гома. Гой.

2. **Гой.** Апавяданні. Мінск, Бел. дзярж. выд-ва, 1929. 72 стар. (Мастацкае слова — масам), 10 000 экз., 30 к.

Змест: Гой. Гома. Беся-балагол.

Перад тэкстам біяграфічная даведка аб аўтары.

3. **Андрэй Лятун.** Зборнік апавяданняў. Вокладка Б. Малкіна. Мінск, Бел. дзярж. выд-ва, 1930. 199 стар., 3 000 экз., 1 р. 10 к.

Змест: Андрэй Лятун. Воўчы лог. Манчжур. У вагоне. Радо. У мястэчку. Кларнет. Журавель мой, журавель... Беся-балагол.

4. **Андрэй Лятун.** Апавяданні. Выд. 2-е. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1932. 244 стар., 5 000 экз., 1 р.

Змест: Чыгунныя песні. Крот. Над Бугам. Андрэй Лятун. Воўчы лог. Манчжур. У вагоне. Радо.

У мястэчку. Кларнет. Журавель мой, журавель... Бе-
ня-балагол.

5. **Андрэй Лятун.** Апавяданні. Мінск,
Дзярж. выд-ва БССР, 1933. 32 стар., 5 000 экз.,
30 к.

Змест: Андрэй Лятун. Над Бугам.

6. **Андрэй Лятун.** Апавяданні. Мінск,
Дзярж. выд-ва БССР, 1936. 88 стар. (Б-ка па-
чынаючага чытача), 10 185 экз., 95 к.

Змест: Андрэй Лятун. Сінія галіфэ. Выпадак на
чыстцы. На вялікай хвалі.

7. **Апошні зверыдавец.** Аповесць. Вокладка
мастака Г. Паўлоўскага. Мінск, Бел. Дзярж.
выд-ва, 1930. 150 стар., 15 000 экз., 90 к.

8. **Апошні зверыдавец.** Аповесць. Выд. 2-е.
Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1931. 152 стар.,
3 000 экз., 90 к.

9. **Апошні зверыдавец.** Аповесць. Выд. 3-е.
Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1933. 204 стар.,
3 000 экз., 1 р. 50 к., перапл. 50 к.

10. **Саўка-агіцірнік.** Апавяданні. Мінск,
Дзярж. выд-ва БССР, 1933. 42 стар., 3 000
экз., 70 к.

Змест: Саўка-агіцірнік. «Салавей-разбойнік».
Світка.

11. **На вялікай хвалі.** Апавяданні. Мінск,
Дзярж. выд-ва БССР, 1934. 164 стар., 5 000
экз., 5 р., перапл. 40 к.

Змест: Талісман. Кватырмейстар Бадай. Сінія
галіфэ. Баян. Выпадак на чыстцы. На вялікай хвалі.

12. **На Чырвоных лядах.** Аповесць. Кн. 1.
Ціхія сялібы. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР,
1934. 323 стар., 6 000 экз., 5 р., перапл. 50 к.

Дадатак: Кнігі таго-ж аўтара (спіс, 13 назваў).

13. **Баян.** Выбраныя апавяданні. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1935. 274 стар., 5 185 экз., 3 р. 75 к., перапл. 30 к.

Змест: Андрэй Лятун. Над Бугам. Талісман. Манчжур. Гой. Беня-балагол. «Салавей-разбойнік». Світка. Квартырмейстар Бадай. Сінія галіфэ. Баян. Выпадак на чыстцы. На вялікай хвалі.

14. **Баян.** Апавяданні. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1937. 396 стар., 6 185 экз., 4 р. 10 к.

Змест: Над Бугам. Талісман. Манчжур. Гой. Беня-балагол. «Салавей-разбойнік». Світка. Квартырмейстар Бадай. Баян. Апошні зверыдавец.

15. **Сустрэчы.** Апавяданні. Мінск, Дзярж. выд-ва пры СНК БССР, 1940. 193 стар., 5 000 экз., 7 р.

Змест: Дай звёздачку. Пра хлопчыка Яську. Восенскай ноччу. Аб чалавечым сэрцы. Пра маладосць. Ядвісін дуб. Тры золты. Капля малака. Тонкая сітуацыя. Сустрэчы.

16. **Астап.** Апавяданні. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1944. 196 стар. з іл., 10 000 экз., 5 р.

Змест: Васількі. Дзіцячы башмачок. Ірына. Салют. Пацалунак. Кавалак хлеба. Недапетыя песні. Вяселле. Дзед Аўсей і Палашка. Насустрэч жыццю.

17. **Герой Совецкага Саюза Канстанцін Заслонаў.** Нарыс. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1944. 62 стар. з партр., 10 000 экз., 80 к.

18. **Выбраныя апавяданні** (уступны артыкул: Ул. Агіевіч. «Кнігі Міхася Лынькова»). Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1947. XIV, 246 стар. з партр. (Выбраныя творы беларус-

кай савецкай літаратуры 1917—1947), 10 000 экз., 6 р.

Бібліяграфія: «Кнігі Міхася Лынькова».

Змест: Над Бугам. Сінія галіфэ. Андрэй Лятун. Баян. Сустрэчы. Тонкая сітуацыя. Ядвісін дуб. Тры злоты. Васількі. Дзіцячы башмачок. Салют. Пацалунак. Недапетыя песні. Дзед Аўсей і Палашка. Насустрэч жыццю. Астap.

19. **Беларуская савецкая літаратура за 30 год.** Стэнаграма публічнай лекцыі, прачытанай у лістападзе 1948 г. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1948. 56 стар. (Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў БССР. XXX год БССР), 6 000 экз., 1 р.

20. **Векапомныя дні.** Раман-эпапея (кн. 1). Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1951. 755 стар., 10 000 экз., 26 р.

21. **Выбраныя творы.** Апавяданні. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1952. 554 стар. з партр., 10 000 экз., 10 р. 75 к.

Змест: Над Бугам. Гой. Крот. Воўчы лог Андрэй Лятун. «Салавей-разбойнік». Талісман. Баян. На вялікай хвалі. Выпадак на чыстцы. Сінія галіфэ. Маладосць. Ядвісін дуб. Пра хлопчыка Яську. Сустрэчы. Тры злоты. Тонкая сітуацыя. Капля малака. Васількі. Ірына. Дзіцячы башмачок. Салют. Пацалунак. Недапетыя песні. Вясельле. Дзед Аўсей і Палашка. Насустрэч жыццю. Кавалак хлеба. Астap. Міколка паравоз.

22. **Якуб Колас** (да сямідзесяцігоддзя з дня нараджэння). Мінск, Выд-ва Акад. навук БССР, 1952. 46 стар. (Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў БССР), 10 000 экз., 75 к.

549745

КНИГІ М. ЛЫНЬКОВА ДЛЯ ДЗЯЦЕІ

23. **Выбраныя творы.** Аповесць і апавяданні. Мінск. Бел. Дзярж. выд-ва, 1931. 345 стар. з партр. (Беларускія пісьменнікі ў школе), 5 000 экз., 1 р., перапл. 20 к.

Змест: Апошні зверыядавец. Андрэй Лятун. Чыгуначныя песні. Над Бугам. Гой. У мястэчку. Беня-балагол.

Уступны артыкул «Мастацкая проза М. Лынькова» М. М. Піотуховіча.

24. **Выбраныя творы.** Аповесць і апавяданні. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1934, 271 стар. (Школьная серыя), 5 000 экз., 1 р. 20 к., перапл. 20 к.

Змест: Апошні зверыядавец. Андрэй Лятун. Над Бугам. Беня-балагол. «Салавей-разбойнік». Баян.

25. **Выбраныя апавяданні.** Мінск, Дзярж. выд-ва Беларусі, рэд. дзіцячай літаратуры, 1938. 291 стар., 7 000 экз., 3 р. 50 к.

Змест: Андрэй Лятун. Сінія галіфэ. Выпадак на чыстыцы. Над Бугам. Талісман. Манчжур. Гой. Беня-балагол. «Салавей-разбойнік». Баян.

26. **Выбраныя апавяданні.** Уступны артыкул Л. Барага. Мінск, Дзярж. выд-ва пры СНК БССР, рэд. дзіцяч. літ-ры, 1941. 255 стар. з партр. (Школьная б-ка), 10 000 экз., 3 р.

Змест: Гой. Над Бугам. Андрэй Лятун. «Салавей-разбойнік». Талісман. Баян. На вялікай хвалі. Сустрэчы.

27. **Апавяданні** (уступны артыкул: М. Клімковіч — «Міхась Лынькоў»). Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, рэд. дзіцяч. літ-ры, 1946 (на вокл. 1947), 112 стар. з іл. (Школьная б-чка), 20 000 экз., 2 р.

Змест: Васількі. Дзіцячы башмачок. Астап. Недапетыя песні. Кавалак хлеба. Насустрач жыццю.

*Кнігі М. ЛЫНЬКОВА,
выдадзеныя для дзяцей.*

28. **Апаваданні.** Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, рэд. вуч.-пед. літ-ры, 1948. 160 стар. з партр. аўт. (Б-ка школьніка), 20 000 экз., 4 р. 25 к., перапл. 75 к.

Змест: Над Бугам. Андрэй Лятун. Баян. Сустрэчы. Васількі. Дзіцячы башмачок. Ірына. Салют. Пацалунак. Кавалак хлеба. Недапетыя песні. Насустрэчышчо. Астап.

29. **Янка-парашутыст.** Апавяданне для дзяцей. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1937. 53 стар. з іл., 10 185 экз., 1 р.

30. **Міколка-паравоз.** Аповесць. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, рэд. дзіцяч. літаратуры, 1937. 119 стар. з іл., 10 укл. л. іл., 10 000 экз., 5 р. 50 к.

31. **Міколка-паравоз.** Аповесць. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, рэд. дзіцяч. літ-ры, 1947. 166 стар. з іл. (Першая б-чка школьніка), 30 000 экз., 3 р. 70 к.

32. **Міколка-паравоз.** Аповесці. Мінск, вуч.-пед. выд-ва БССР, 1953. 125 стар. з іл., 6 л. іл. (Школьная б-ка), 20 000 экз., 5 р. 30 к.

Змест: Міколка-паравоз. Пра смелага ваяку Мішку і яго слаўных таварышаў.

33. **Пра смелага ваяку Мішку і яго слаўных таварышаў** (для дзяцей малодшага ўзросту). Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1937. 71 стар. з іл., 15 000 экз., 1 р. 50 к.

34. **Пра смелага ваяку Мішку і яго слаўных таварышаў.** Выд. 2-е. Мінск, Дзярж. выд-ва пры СНК БССР, рэд. дзіцяч. літ-ры, 1940. 68 стар. з іл., 10 000 экз., 2 р.

35. **Пра смелага ваяку Мішку і яго слаўных таварышаў** (казка. Мал. Міколы Малевіча). Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, рэд. дзіцяч. літ-ры, 1947. 101 стар. з іл. (Першая б-чка школьніка), 15 000 экз., 1 р. 50 к.

36. **Ядвісін дуб.** Апавяданне. Дзярж. выд-ва пры СНК БССР, рэд. дзіцяч. літ-ры, 1940. 62 стар. з іл., 10 000 экз., 1 р. 30 к.

КНИГИ М. ЛЫНЬКОВА, ВЫДАДЗЕННЫЯ У
ПЕРАКЛАДЗЕ НА МОВЫ НАРОДАУ СССР

а) На рускай мове

37. На большой волне. Рассказы. Авторизованный перевод В. Тарсиса и В. Глазы-

*Книги М. ЛЫНЬКОВА, перекладзеныя
на рускую мову і іншыя мовы народаў СССР.*

р и н а. М., Гослитиздат, 1935. 141 стр., 10 000 экз., 1 р. 75 к.

Содержание: Талисман. На большой волне. Баян. Случай на чистке. «Соловей-разбойник». Синие галифе. Над Бугом. Квартирмейстер Бадай.

38. **Васильки.** Рассказы. Перевод с белорусского Е. Мозолькова. М., «Правда», 1942. 39 стр. (Б-ка «Огонёк» № 64), 10 000 экз., 20 к.

Содержание: Поцелуй. Васильки. Детский ботинок.

39. **Рассказы** (1942—1943). Авторизованный перевод с белорусского Е. Мозолькова. М., Гослитиздат, 1944. 96 стр., 10 000 экз., 2 р.

Содержание: Салют. Поцелуй. Васильки. Детский ботинок. Ирина. Кусок хлеба. Недопетые песни. Свадьба. Дед Евсей и Палашка. Астап.

40. **Белорусская советская литература за 30 лет.** Стенограмма публичной лекции, прочитанной в ноябре 1948 г. Минск, Госиздат БССР, 1948. 59 стр. (Общество по распространению политических и научных знаний Белорусской ССР. XXX лет БССР), 6 000 экз., 1 р.

41. **Избранные рассказы.** Авторизованный перевод с белорусского. М., «Советский писатель», 1949. 238 стр., 15 000 экз., 5 р. 50 к.

Содержание: Ядвисин дуб. Три злотых. Тонкая ситуация. Встреча. Астап. Дед Евсей и Палашка. Детский ботинок. Васильки. Кусок хлеба. Недопетые песни. Поцелуй. Салют. Ирина. Навстречу жизни. Свадьба.

42. **Избранные рассказы.** Авторизованный перевод с белорусского. Минск, Гослитиздат БССР, 1949. 241 стр. с портр., 10 000 экз., 8 р. 50 к.

Содержание: Андрей Летун. Над бугом. Талисман. Баян. Встречи. Тонкая ситуация. Ядвисин дуб.

Три злотых. Васильки. Детский башмачок. Салют. Поцелуй. Прина. Недопетые песни. Дед Евсей и Палашка. Навстречу жизни. Кусок хлеба. Свадьба. Астап.

43. **Незабываемые дни** (кн. 1). Роман. Авторизованный перевод с белорусского В. Тарсиса. М., Воениздат, 1953. 680 стр., 15 р. 10 к.

44. **Незабываемые дни**. Роман (кн. 1). Авторизованный перевод с белорусского В. Тарсиса. Изд. 2-е, испр., М., Воениздат, 1954. 656 стр. с илл., 15 р.

45. **Миколка-паровоз**. Повесть. Авторизованный перевод с белорусского (и вступит. статья) Р. Рубиной. М., Детиздат., 1955.

б) На яўрэйскай мове

46. **Апавяданні**. Мінск, ДВБ, 1931. 72 стар., 3 000 экз., 60 к.

Змест: Гой. Гома. Беня-балагол.

47. **Баян**. Апавяданне. Мінск, ДВБ, 1934. 47 стар., 2 000 экз., 55 к.

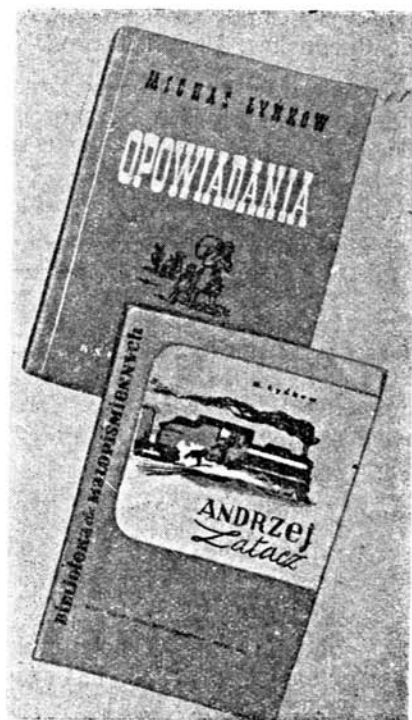
48. **Міколка-паравоз**. Аповесць. Мінск, ДВБ, 1938. 3 000 экз., 128 стар., 5 р. 50 к.

49. **На вялікай хвалі**. Апавяданні. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1936. 127 стар., 2 185 экз., 1 р. 20 к., перапл. 25 к.

Змест: На вялікай хвалі. Талісман. Квартырмейстар Бадай. Сінія галіфэ. Выпадак на чыстыцы.

50. **Пра смелага ваяку Мішку і яго слаўных таварышаў**. Аповесць. Мінск, ДВБ, 1938. 71 стар., 2 000 экз., 1 р. 50 к.

КНИГІ М. ЛЫНЬКОВА,
ВЫДАДЗЕННЫЯ У ПЕРАКЛАДЗЕ НА ЗАМЕЖНЫЯ
МОВЫ

51. Андрэй Лятун. Апавяданні. Мінск, ДВБ.
1934. 3 000 экз., 50 к. (На польскай мове).

Змест: Андрэй Лятун. Над Бугам.

52. Апошні зверыядавец. Апвесць. Мінск,

ДВБ, 1934. 75 стар., 3 000 экз., 1 р. 20 к. (На польскай мове).

53. **Апавяданні.** Пераклад з беларускай мовы Ірэны Новак. Рэд. Станіслава Гяро. Варшава, 1951. 221 стар. (Літаратура народаў СССР), 10 500 экз. (На польскай мове).

Змест: Ядвісін дуб. Тры злоты. Тонкая сітуацыя. Спатканне. Астас. Дзед Аўсей і Палашка. Дзіцячы башмачок. Ганаровы салют (у арыгінале «Салют»). Грына. Насустрач жыццю. Вяселле.

54. **Векапомныя дні.** Варшава. Выд-ва Міністэрства абароны, 1956 (на польскай мове).

КРЫТЫЧНАЯ ЛІТАРАТУРА АБ ТВОРЧАСЦІ М. ЛЫНЬКОВА

Крапіва К. Пісьменнік-большэвік. Газ. «Літаратура і мастацтва» ад 26 лістапада 1949.

Глебка П. Кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР Міхась Ціханавіч Лынькоў. Часопіс «Полымя» № 1, 1947, стар. 8—10.

Агіевіч Ул. Творчасць Міхася Лынькова. У кн.: Агіевіч Ул. Літаратура і жыццё. Зборнік артыкулаў. Мінск, Дзярж. выд-ва БССР, 1954, стар. 94—115.

Карпаў Ул. Проза Міхася Лынькова. У кн.: Карпаў Ул. Па шляху сталасці. Літаратурна-крытычныя артыкулы аб беларускай прозе і драматургіі. Мінск, 1952, стар. 279—341.

Пширков Ю. Міхась Лыньков. В кн.: Очерк истории белорусской советской литерату-

ры. М., Изд-во Академии наук СССР, 1954, стр. 286—304.

Пшыркоў Ю. і Барсток М. Пачэсны шлях (аб жыцці і літаратурнай дзейнасці М. Ц. Лынькова). Газ. «Літаратура і мастацтва» ад 10 лютага 1951 г.

Вітка В. Клапатлівы і чуткі настаўнік. Газ. «Літаратура і мастацтва» ад 26 лістапада 1949 г.

Паслядовіч М. Патрыятычны твор (раман М. Лынькова «Векапомныя дні»). Газ. «Літаратура і мастацтва» ад 7 мая 1949 г.

Климкович М. Роман о героизме белорусского народа («Незабываемые дни» М. Лынькова). Газ. «Советская Белоруссия» от 19 сент. 1951 г.

Пшыркоў Ю. Векапомныя дні. Газ. «Звязда» ад 18 красавіка 1952 г.

Марьяненко П. Из любимых книг (о кн. М. Т. Лынькова «Незабываемые дни»). Газ. «Днепровская правда» от 3 марта 1955 г.

Александровіч С. Новы раман Міхася Лынькова «Векапомныя дні». Газ. «Чырвоная звязда» ад 22 чэрвеня 1949 г.

Шамякін І. Вачыма савецкага чалавека (аб апавяданні М. Лынькова «Агні Танган'ікі»). Газ. «Літаратура і мастацтва» ад 11 ліпеня 1953 г.

АЛФАВІТНЫ ПАКАЗАЛЬНІК ТВОРАУ
М. ЛЫНЬКОВА¹

- Аб чалавечым сэрцы.** Апавяданне, 1935 г.—15.
- Агні Танган'ікі.** Апавяданне, 1953 г.²
- Андрэй Лятун.** Апавяданне, 1928 г.—3, 4, 6, 13, 18, 21, 23, 24, 25, 26, 27; у перакладзе на рускую мову — 37, 42.
- Апошні зверьядавец.** Аповесць, 1929 г.—7, 8, 9, 14, 23, 24; у перакладзе на польскую мову—52.
- Астап.** Апавяданне, 1943 г.—16, 18, 21, 27, 28; у перакладзе на рускую мову—39, 41; на польскую мову—53.
- Баян.** Апавяданне, 1933 г.—11, 13, 14, 18, 21, 24, 25, 26, 28; у перакладзе на рускую мову — 37, 42; на яўрэйскую мову—47.
- Беларуская савецкая літаратура за 30 год.** Стэнаграма публічнай лекцыі, прачытанай у лістападзе 1948 г. у г. Мінску—19; у перакладзе на рускую мову—40.
- Беня-балагол.** Апавяданне, 1928 г.—2, 3, 13, 14, 23, 24, 25; у перакладзе на яўрэйскую мову—46.

¹ У алфавітным паказальніку пералічаны творы, якія ўваходзяць у кнігі аўтара, паказаныя ў памятцы. Лічбы адсылаюць да нумароў, пад якімі ў раздзеле «Кнігі Міхася Лынькова» змешчаны зборнікі, уключаючыя даны твор.

² Часоп. «Полымя» № 5, 1953, стар. 5—20.

- Васількі.** Апавяданне, 1942 г.—16, 18, 21, 27, 28; у перакладзе на рускую мову—38, 39, 41, 42; на польскую мову—53.
- Векапомныя дні.** Раман-эпапея, 1951 г.—20; у перакладзе на рускую мову—43, 44; у перакладзе на польскую мову—54.
- Восенская ноччу.** Апавяданне, 23 лютага 1940 г.—15.
- Воўчы лог.** Апавяданне, 1928 г.—3, 4, 21.
- Выпадак на чыстыцы.** Апавяданне, 1933 г.—6, 13, 21, 25; у перакладзе на рускую мову—37; на яўрэйскую мову—49.
- Вяселле.** Апавяданне, 1942 г.—16, 21; у перакладзе на рускую мову—39, 41, 42; на польскую мову—53.
- Герой Совецкага Саюза Канстанцін Заслонаў.** Нарыс, 1944 г.—17.
- Гой.** Апавяданне, 1926 г.—1, 2, 13, 14, 21, 23, 25, 26; у перакладзе на яўрэйскую мову—46.
- Гома.** Апавяданне, 1927 г.—1, 2; у перакладзе на яўрэйскую мову—46.
- Дай звёздчку.** Апавяданне, 24 лютага 1940 г.—15.
- Дзед Аўсей і Палашка.** Апавяданне, 1943 г.—16, 18, 21; у перакладзе на рускую мову—39, 41, 42; на польскую мову—53.
- Дзіцячы башмачок.** Апавяданне, 1942 г.—16, 18, 21, 27, 28; у перакладзе на рускую мову—38, 39, 41, 42; на польскую мову—53.
- Журавель мой, журавель...** Апавяданне, 1928 г.—3, 4.
- Грына.** Апавяданне, 1942 г.—16, 21, 28; у перакладзе на рускую мову—39, 41, 42; на польскую мову—53.
- Кавалак хлеба.** Апавяданне, 1943 г.—16, 21, 27, 28; у перакладзе на рускую мову—39, 41, 42; на польскую мову—53.
- Капля малака.** Апавяданне, 14 студзеня 1940 г.—15, 21.
- Квартырмейстар Бадай.** Апавяданне, 1932 г.—11, 13, 14; у перакладзе на рускую мову—37.
- Кларнет.** Апавяданне, 1928 г.—3, 4.
- Крот.** Апавяданне, 1928 г.—1, 4, 21.
- Маладосць.** Апавяданне, 1938 г.—21.
- Манчжур.** Апавяданне, 1928 г.—3, 4, 13, 14, 25.
- Міколка-паравоз.** Аповесць для дзяцей, 1935 г.—21, 30, 31, 32; у перакладзе на рускую мову—45; на яўрэйскую мову—48.

- На вялікай хвалі. Апавяданне, 1933 г.—6, 11, 13, 21, 26; у перакладзе на рускую мову—37; на яўрэйскую мову—49.
- На Чырвоных лядах. Раман (кн. I). Ціхія сялібы, 1933 г.—12.
- Над Бугам. Апавяданне, 1926 г.—1, 4, 13, 14, 21, 23, 24, 25, 26, 28; у перакладзе на рускую мову—37, 42; на польскую мову—51.
- Насустрэч жыццю. Апавяданне, 1943 г.—16, 18, 21, 27, 28; у перакладзе на рускую мову—41, 42; на польскую мову—53.
- Недапетыя песні. Апавяданне, 1942 г.—16, 18, 21, 27, 28; у перакладзе на рускую мову—39, 41, 42; на польскую мову—53.
- Пацалунак. Апавяданне, 1942 г.—16, 18, 21, 28; у перакладзе на рускую мову—38, 39, 41, 42; на польскую мову—53.
- Пра маладосць. Апавяданне, 1938 г.—15.
- Пра смелага ваяку Мішку і яго слаўных таварышаў. Аповесць для дзяцей, 1935 г.—33, 34, 35; у перакладзе на яўрэйскую мову—50.
- Пра хлопчыка Яську. Апавяданне, 19 кастрычніка 1939 г.—15, 21.
- Радо. Апавяданне, 1928 г.—3.
- «Салавей-разбойнік». Апавяданне, 1932 г.—10, 13, 14, 21, 24, 25, 26; у перакладзе на рускую мову—37.
- Салют. Апавяданне, 1942 г.—16, 21, 26, 28; у перакладзе на рускую мову—39, 41, 42; на польскую мову (пад назв. «Ганаровы салют»)—53.
- Саўка-агіцірнік. Апавяданне, 1932 г.—10, 24.
- Світка. Апавяданне, 1932 г.—10, 13, 14.
- Сінія галіфэ. Апавяданне, 1933 г.—6, 11, 13, 18, 21, 25; у перакладзе на рускую мову—37; на яўрэйскую мову—49.
- Сустрэчы. Апавяданне, 13 снежня 1939 г.—15, 18, 21, 26, 28; у перакладзе на рускую мову—41, 42; на польскую мову—53.
- Талісман. Апавяданне, 1932 г.—13, 14, 21, 24, 25, 26; у перакладзе на рускую мову—37, 42; на яўрэйскую мову—49.
- Тонкая сітуацыя. Апавяданне, 4 лютага 1940 г.—15, 18, 21; у перакладзе на рускую мову—41, 42; на польскую мову—53.

Тры злоты. Апавяданне, 28 студзеня 1940 г.—15, 18, 21; у перакладзе на рускую мову—41, 42; на польскую мову—53.

У вагоне. Апавяданне, 1928 г.—3.

У мястэчку. Апавяданне, 1927 г.—3, 4, 23.

Чыгунныя песні (эскіз). Апавяданне, 1927 г.—1, 4, 25.

Ядвісін дуб. Апавяданне, 30 снежня 1939 г.—15, 18, 21, 36; у перакладзе на рускую мову—41, 42; на польскую мову—53.

Якуб Колас (да сямідзесяцігоддзя з дня нараджэння).—22.

З М Е С Т

Міхась Лынькоў (біяграфічная і бібліяграфічная даведка)	3
Кнігі М. Лынькова	16
Кнігі М. Лынькова для дзяцей	20
Кнігі М. Лынькова, выдадзеныя ў перакладзе на мовы народаў СССР	23
а) На рускай мове	—
б) На яўрэйскай мове	25
Кнігі М. Лынькова, выдадзеныя ў перакладзе на замежныя мовы	25
Крытычная літаратура аб творчасці М. Лынькова	27
Алфавітны паказальнік твораў М. Лынькова . . .	29

Мастацкі рэдактар *Л. Прагін*
Тэхнічны рэдактар *А. Хатэнка*
Карэктар *І. Мешчанінава*

АТ 01391. Падпісана да друку 15/XII 1956 г.
Тыраж 3000 экз. Фармат 70×92/32.
Фіз. друк. арк. 1,125. Ум. друк. арк. 1,31.
Уч.-выд. арк. 1,1. Бесплатна. Зак. 768.

Друкарня імя Сталіна, Мінск,
проспект імя Сталіна, 195.

На белорусском языке
„Михась Лыньков“
Библиографическая памятка читателя

Государственное издательство БССР
Минск 1957

Бясplatна

1964

80000002589475

Бел. глдзел

100

3